

aterná Aut. Orth. Alba-Iulia.

vázat

t. orth. izr. nyahitnak nyugalmavon megüresedő állása kerül betöltésre.

arra is, hogy a pályávar nyelven kívül a is bírja.

augusztus 28. Fuchs Nándor hitk. elnök.

rdetések

s modern lakás. Er volt Széchenyi térosnál.

gyar levelező-könyhelyezkedést keres.

izr. házi kisasszony, nként kézimunkálna

hely, iroda, Malom

re 3 gyermek mellé l és románul tanit. kereskedő Zamsán

vagy 2 leány teljes oru ort. kóser. Kiss

SALÁDNAL fiatalember elegáns etleg teljes ellátást fürdőszoba haszná30. emelet.

ó órákat adna elezépiskolai diákokés koszt ellenében.

gató, perfekt né és magyar nyelvében elemi, vagy ékek correpetulásátóban.

חברה קדישא ערוכה אין איינזעם אפערטע צו פערלאנגן

SITÉS munkáknak mintiroanyozását és javiandó kiállítás. Somliu Maniu.

enne vidékre esetleg rakorlattal bíró fiaimás rase, mint az tantárgyakból tanigkereséseket a ki

ése, művészies diás, valamint az öszüléses kivitelbenimunka-szalonjában

sági Bank pénztár Rt

Piața Unirii No 9 Beclean Betien, Cehul-pou Zsibó, Zalău-Zilah Nagyenyedi „Kisegítő” ud Nagyenyed és enjvári fiókintézete.

tőkés líó lei

t minden ágazatával. Oldre legelőnyösebben ban nszközöl.

devizahely.

XIII EVF. * SZAM 190 (10) — Kolozsvar, 1930 szeptember 7 Vasárnap 5690 EV - ELUL 13

TAXA POSTALA LA ITE IN NUMERAR No. 244.716/929

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca) 10. szám. Telefon: 9-77.

ELŐFIZETESI ARAK: Egész évre 1150 Lei Félévre 600 „ Negyedévre 320 „ Egy hónapra 110 „

KULFÖLDI ELŐFIZETESI ARAK: Egy óra 1 dollár (vagy ennek megfelelő pénznem). Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint vétetnek fel.

MELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

A kisebbségi mozgalom ötödik éve

Irta: AMMENDE EWALD dr, a kisebbségi kongresszusok vezetőiként

Amidőn vagy öt évvel ezelőtt először került fel az a gondolat, hogy az európai nemzetiségek kongresszusra gyűljenek össze, ezt a tervet mindenütt a legnagyobb kétkedéssel fogadták.

A locarnói konferenciával egyidejűleg számos jelentékeny akadály legyőzése után Genfben megnyílt az első kisebbségi kongresszus, ami az európai viszonyok mellett bizonyára igen fontos esemény volt.

A kongresszus fejlődésére jellemző, hogy azon az elmúlt öt esztendőben a legkülönbözőbb vidékekről vettek részt a kisebbségek, sőt a kisebbségi ligák tárgyalásain Európa nemzetiségeinek nagy többsége képviseltette magát.

A különösen nagy jelentőségű kérdések között szerepelt például az egyes csoportok céljának tisztázása, ezen csoportok viszonya az államhoz, a törzshöz, az európai összességhez, a Népszövetséghez és több nemzetközi szövetséghez, melyek a nemzetiségi problémákkal foglalkoznak.

vérek között. Itt csupán olyan fejlődésről van szó, amely egyelőre kezdetleges stádiumban van.

A kisebbségeknek az államaikhoz való viszonyát illetően a kongresszus számos határozata kifejezte azt a szándékot, hogy a kisebbségeket rábírja a lojális közreműködésre államaik kiépítésében.

A kongresszus a genfi Népszövetséggel való közreműködésre törekedett, azonban a következő években megállapították, hogy a Népszövetség részéről semmi sem történt a kisebbségi kérdés megoldására.

Ugyancsak tegnap határozta el a kongresszus, hogy a páneurópai tervet ügyében Briandnak levelet küld,

együk fontos követelését, amely a hármás bizottság jelentéstételére vonatkozik, tavaly a népszövetségi tanács Madridban tényleg figyelembe is vette.

A kongresszuson számtalanszor szóba került, hogy a megoldatlan nemzetiségi probléma Európa békéjét veszélyezteti és ebben az értelemben a kongresszus átiratot intézett Kellogg északamerikai államtitkárhoz, aki a róla elnevezett háboruellenes paktum kezdeményezője volt.

Azonban a kongresszusok haszna nem csak a hivatalos ténykedésben állott, hanem az egyes nemzetiségek vezetőinek együttműködése még más értékes eredményre is vezetett, amire eredetileg nem is gondolt senki.

A kisebbségi kongresszus felszólítja Briandot, hogy Pán-Európa érdekében álljon a kisebbségi sérelmek mellé

Befejezte tanácskozásait a VI. kisebbségi kongresszus

Genf, szeptember 6. A Genfben üléső kisebbségi kongresszus tegnap befejezte tanácskozásait. Az utolsó nap egyhangulag elhatározták, hogy a kongresszus állandóan működő nyilvántartó hivatalt szervez Genfben, amelynek az lesz a célja, hogy megakadályozza a Népszövetség titkári hivatalába érkező kisebbségi petíciók elsüllyesztését.

melyben kifejti, hogy senki sem értékelheti erősebben Európa népeinek egymáshoz való közeledését, mint a kisebbségek. A kongresszus üdvözlő minden oly teremtő munkát, melyből egy európai szövetség állhat elő.

szükség van arra, hogy az ilyen bizalmatlanságok és surlódások eltűnjenek. Ezért a kisebbségi kongresszus fölkéri Briand-t, hogy egész súlyával álljon a sérelmek mellé s így segítse elő azt, hogy az európai életközösségre irányuló törekvéseket ne csupán gazdasági szükségességének és az államok érdekei vezéreljék, hanem az a legfőbb igazság, követelményeire s a népek együttműködésére is támaszkodhassék.

Hatszázötvennégy millió lej fölösleggel zárult Románia külkereskedelmi mérlege az év első felében

Az elmúlt év első felében még négy milliárd lej volt a deficit — Két milliárd lejei emelkedett Románia exportja és ugyanannyival csökkent importja

Bucuresti—Bukarest, szeptember 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium kimutatása szerint Románia külkereskedelmi mérlege 1930 első felében 614 millió 837 ezer lejes felesleggel zárult.

csak kétmilliárd lejjel csökkent. A kivitel emelkedését az elmúlt évi jó termésre és a gabonaexport fokozódására kell visszavezetni, míg az import csökkenése a rossz gazdasági viszonyok tükrösképe és az ország felvevőerejének esőkkenéséről tesz tanúságot.

A külkereskedelmi mérlegben elért plusz annál is figyelemreméltóbb, mint hogy az ország összes exportteikéinek ára jelentékeny esést szenvedett. A gabonaneműek 48 százalékkal olcsóbbodtak meg az elmúlt évvel szemben, tehát csaknem a felére csökkent értékük, míg az élőállatok 7, a facikkok 24 és a petróleumtermékek 11 százalékkal olcsóbbodtak meg.

A hivatalos kimutatás szerint 1930 január 1-étől június 30-ig terjedő periódusban a kivitel összesen 12 milliárd 837 millió lejt tett ki, ezzel szemben az import 12 milliárd 215 millió 607 ezer lejre rugott.

Az egyes cikkek kivitelének emelkedését az alábbi számok illusztrálják: Gabonakivitel 1930-ban 1,070,271 tonna, 1929-ben 132,788 tonna. Petróleumkivitel 1930-ban 1,737,657 tonna, 1929-ben 1,309,051 tonna. Élőállatkivitel 1930-ban 110,232 darab, 1929-ben 101,850 darab. Visszaesés csak a fakivitelben tapasztalható. 1930-ban 588,276 tonnát exportáltunk az 1929 évi 762,458 tonnával szemben. Figyelemreméltó végül, hogy Románia kivitelében az elmúlt évvel kezdődőleg a legelső helyet a petróleum foglalja el.

Gazdasági depresszió és munkanélküliség a brit birodalomban

A dominiumokkal való gazdasági kooperáció kiépítésében keresik a gyógyulás útját

Macdonald legutóbb bejelentette, hogy szeptember folyamán összehívja a birodalmi konferenciát, amely hivatalosan lesz, hogy véleményt mondjon mindazokról a gazdasági és politikai kérdésekről, amelyek a birodalom minden népét egyaránt súlyosan érintik és első sorban érdeklik. Generális revízió: ez lesz a nagy konferencia programja.

A szokásos gazdasági konferencia ebben az évben össze sem ül. A gazdasági ügyek a politikai kérdésekkel együtt és egyszerben kerülnek ide a kisebb tekintélyű gyülekezett helyett a nagy konferencia elé, amelyet maga a miniszterelnök vezet. Ez annak az el- és beismertését jelenti, hogy az égető problémák homlokterében a gazdasági ügyek állnak ugy Angliában, mint a dominiumokban. A gazdasági kérdések helyes megoldásától várja és reméli mindenki nem csak az anyagi helyzet javulását, hanem a politikai nehézségek sima leküzdését is.

Tisztázni fogja ez a konferencia — írja a Times — a birodalom részeinek egymáshoz való viszonyát, a dominiumok törvényhozását és el fog oszlatni minden gyanút és kétséget arra nézve, hogy a dominiumok bármelyike nem volna a birodalom teljesen szabad és egyenlőjű része. Targyalni fogja a konferencia a külpolitika és a közös védelem ügyeit és itt az a lényeg, hogy a birodalom minden része legyen megértéssel a másik rész szükségletei és igényei iránt, mert csak ezen a módon lehetséges a külpolitikai érdekek egységesítése és közös nevezőre hozása. Reméljük azonban, hogy ez a konferencia elsősorban keresni fogja a szorosabb gazdasági együttműködés módjait, a birodalom belkereskedelmének biztosítását és fejlesztését. A gazdasági depresszió és a folyton fokozódó munkanélküliség, amely az egész birodalomra — tulajdonképpen az egész világra — kiterjed, minden probléma között a legfontosabb és legégetőbb. Ezek azok a problémák, amelyek a birodalom minden egyes polgárának az életére kihatással vannak. Ezekhez viszonyítva minden egyéb közjogi, alkotmányjogi kérdés merőben akadémikus jellegű elméleti vitává törpül.

Erdemes ezen a pár mondaton kissé gondolkodni. A brit világbirodalom alakulása, fejlődése és fennmaradása bizonyára nem csupán kedvező körülmények véletlen összetalálkozása. Részben van ebben az angol politika olyan képeségeinek, amelyeknek hiánya megbuktatta például a spanyol világbirodalmat. A történelmi események kutatói abban sem látnak véletlent, hogy például a negyvennyolcas évek forradalmi viharai, amely végigzugott Európán, Angliát elkerülte. Az angol politikának mindig meg volt az a hatodik érzéke, hogy meg érezte és megértette azt, amit kissé diszkreditált szóval ugyan, de jobb kifejezés hiányában korszellemnek vagyunk kénytelenek nevezni. Anglia már a múlt század legelején megadta polgárainak azt a jogot, amit más országokban kénytelenek voltak több-kevesebb sikerrel a barrikádokon kiverkedni maguknak.

A brit világbirodalom válságban van. A régi rend, amely a dominiumokat az angol királysághoz kapcsolta, ma már nem felel meg. A mai birodalmi egység alapja a birodalmi parlament törvényhozói szupremáciája és a birodalmi kormányzat közigazgatási hatalma. Ez a rendszer, amely évszázados közigazgatási fejlődés eredménye volt, ma elavult. A dominiumok nagykorúak lettek, függetlenül akarják intézni saját ügyeiket. Ezt a függetlenséget belügyeiket illetően már meg is kapták — mint dominiumok. De már is egy új unió körvonalai mutatkoznak ki, amely a birodalmat alkotó népek szabad gazdasági kooperációján alapszik. A régi formák likvidálása elkerülhetetlen. Az angol politikai ezzel

tisztában van s ugylátszik, megelégszik azzal, ha a gazdasági uniót sikerül átmentenie a krízisen. A Times cikke ezért helyezi a gazdasági kérdést a politikai probléma elé és fölé. Ennek az új gazdasági uniónak jelszava: közös feladatok vállalása közös érdekből. Az angol közvélemény a birodalmi konferenciától várja az új uton való elindu-

Tukát darócruhába öltöztették és beiktatták a lipótvári fegyház rabjai közé

Praha, szeptember 6. Tukát a lipótvári fegyházban darócruhába öltöztették és haját rövidre nyírták. Cellája a fegyház belső részében van, ablaka a folyosóra nyílik s így meglehetősen sötét. Tuka semmiféle előnyt nem élvez. Csak hathetenként fogadhat látogatókat

és leveleket is csak ezen időközben írhat. Az elitelt professzor felesége tegnap megjelent a pozsonyi fogházban és mághoz vette férjének ottmaradt könyveit és ruháit.

André kabátjában megtalálták az expedíció legfontosabb feljegyzéseit

A három sarkutazó közül André maradt legtovább életben

Tromsø, szeptember 6. Az André expedíciójánál talált valamennyi tárgyat lefényképezték, majd behatóan megvizsgálták André holttestét. André ruhái össze vannak szaggatva, valószínűleg állatok tépték össze.

A holttest mellett a fej alatt igen értékes leletre bukkantak. Nevezetesen egy összegöngyölt gyapjukabát, amely viaszos vászonba volt csavarva. A kabátban vastag szalmategek között két noteszt találtak. Az egyik könyvnek csak az első lapján van néhány feljegyzés, a többi lapja üres. A másik naplónak vannak a jégén át való vándorlásokról szóló feljegyzések. Ugy látszik, hogy ez a legfontosabb dokumentuma az expedíciónak. Ennek a könyvnek valamennyi lapja tele van írva. A feljegyzéseket ceruzával írták.

A sarkkutatók tragédiája most már teljesen felderítettnek tekinthető. André naplójegyzeteiből a stockholmi lapok szerint kiderült, hogy a Fehérszigetet valóban csak ketten érték el az ex-

pedíció tagjai közül, André és Strindberg, az expedíció harmadik tagja, Fraenkel, már a nagy vándorlás alatt meghalt végkimerülésben.

Az expedíció léggömbje már az utolsó szakaszán súlyosan megrongálódott és André mernök ekkor úgy határozott, hogy otthagyja a léggömböt és a jégmunkánál próbál eljutni a Spitzbergákra. A három férfi el is indult délkeleti irányban. Fraenkel azonban nem bírta ki az ut fáradalmait és haldokolni kellett otthagyni a jégmezőn. André és társa szeptember 5-én érték el a Fehér szigetet, ahol most azután harminchárom év után Horn professzor megtalálta az expedíció maradványait. Bizonyos az is, hogy André és Strindberg közül előbb Strindberg halt meg végelgyengülésben és André temette el. Mikor azután André látta, hogy már nincs menekvés és elhagyta minden erejét, feje alá tette naplójegyzeteit és megadta magát sorsának.

Uj utakat kell keresni a kolonizációs munka érdekében

Végetért a Jewish Agency adminisztratív bizottságának ülése Sokolow tiszteletbeli alelnök

Berlin, szeptember 6. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Jewish Agency adminisztratív bizottságának szeptember 2-i ülésén letárgyalták a költségvetést és meghallgatták a költségvetési bizottság javaslatait. A javaslat követeli, hogy a cionista akció-komité által elfogadott 832 ezer fontnyi költségvetést redukálják le 665 ezer fontra. A javaslatot, amelynek szavazásában a munkáspártok képviselői nem vettek részt, elfogadták. Elhatározták továbbá, hogy a költségvetés adminisztrációs költségei tételéből 10 százalékot levonnak és az ilyen módon megtakarított, körülbelül 10 ezer font sterlinget a következő arányokban osztják szét: 4000 font az anyának,

3000 font a hacharának és 3000 font a Vaad Hatarbutnak.

Mindennél fontosabb a kolonizáció

Ami az adósságok törlesztését illeti, a plénum elfogadta a költségvetési bizottságnak azt a határozatát, amelyben kifejezésre jut, hogy a mostani költségvetés, amely erősen redukált és a legnékülözhetőbb szükségletekre szorítkozik, csak akkor létjogosult, ha megtakarítási igyekezettel párhuzamosan új utakat keresnek a kolonizációs munka érdekében. Eppen ezért le kell törleszteni a mostani adósságokat. Az adminisztrációs bizottság üdvözlé tehát a Warburg elnök beszédében megpendített lehetőséget, nevez-

tesen, hogy a fennálló adósságokat más alapokon rendezik. A bizottság felkéri az elnököt és azokat a köröket, amelyek vele együtt ezt a tervet kidolgozták, hogy ebben az irányban dolgozzanak tovább. Ebből a célból a komitét kiküld egy külön kigondoló és tervező bizottságot.

A mezőgazdasági kolonizációt érintő költségvetési tételekkel kapcsolatosan elhatározták, hogy az adminisztratív bizottság utalja a végrehajtó bizottságot, hogy a 400 ezer fonton felül befutó összegeket használják fel a mezőgazdasági kolonizáció céljaira.

A bevándorlás problémái

A bevándorlás kérdésében a komitét felhatalmazza az exekutívét, hogy keressen módokat és utakat arra, hogy a költségvetésen felül szükséges pénzeket a bevándorlás fokozása érdekében megszerezze.

Az ezer család letelepítésével kapcsolatos kérdések tekintetében a Jewish Agency állandó pénzügyi és gazdasági bizottsága felkéri — az adminisztratív bizottság elnökének kivánságának megfelelően —, hogy a tervezett letelepítésre, amely a Jewish Agency munkálatai kereteiben nyer lebonyolítást, különös gondot fordítson. A bizottság lépjen mindazokkal a körökkel érintkezésbe, akik érdekelve vannak ebben a tervben, hogy azt minél előbb végre lehessen hajtani.

Ami az amerikai kampányt illeti, az adminisztratív bizottság tudomásul veszi az amerikai csoportok képviselőinek az új kampánynak megszervezésére és kivihetőségére vonatkozó nyilatkozatait. Kéri a Jewish Agency és az adminisztratív bizottság elnökeit, hogy az amerikai csoportokkal karöltve, minél előbb tegyék meg a kezdeményező lépéseket.

Sokolow tiszteletbeli alelnök

A plénum zárótanácskozásai során elhatározták, hogy Nachum Sokolovot megválasztják a Jewish Agency tiszteletbeli alelnökévé. (A tiszteletbeli alelnök tudvalevőleg lord Rotschild). A gyűlés ezt a bejelentést lelkesedéssel vette tudomásul. A Jewish Agency végrehajtó bizottságába beválasztották cionista részről: Selig Brodsky tanárt, Rabbi Meyr Berlnt, dr. Artur Ruppint és F. H. Kish ezredest. Nemicionista részről beválasztották: Hexter tanárt, dr. Bernhardt Kahnt, dr. Werner Senatort és Julius Simont. A választás egyhangú volt.

Az adminisztratív bizottság elnöke, Félix M. Warburg tartotta a záróbeszédet. Beszédében összegezte a plénum komoly és alapos munkáját és azt az eredményt, amit a bizottságok munkájának lehet köszönni.

Dr. Weizmann, a Jewish Agency elnöke háláját és köszönetét fejezte ki az elnök F. Warburg iránt, aki nagy odaadással és tiszteletreméltó tapintattal vezette a tanácskozásokat.

Mélyszéges megelégedéssel — folytatta dr. Weizmann — állapítom meg, hogy a Jewish Agency adminisztratív bizottságának második ülészakán a cionista és nemicionista rész között semmiféle szakadék nem volt észrevehető. A szavazások nem zárt frontokban történtek, hanem a cionisták és nemicionisták az egyes ember egyéni meggyőződése szerint szavazott. Jogos optimizmussal adhatok kifejezést annak a reményemnek, hogy a munka fejlődni fog. A sok nehézség ellenére a dolgok mégis előbbremennek. Megválasztottuk a mi drága Nachum Sokolovunkat tiszteletbeli alelnökké és kívánjuk neki, hogy töretlen energiával dolgozzon tovább.

Dr. Weizmann azzal a kivánsággal zárta beszédét, hogy az adminisztratív gyarapodjék, hogy minél több föld legyen a miénk, hogy minél több munkát minél nagyobb eredményt mutathassunk fel.

Weizmann beszédét viharos tetszésnyilvánítások követték.

Zel kara és be a

Egy hét

Sighetul-Ma
sziget, szeptem
tudósítójától).
marosszigeti
pott, amelyben
jasi vasgárda
ramarosszigetr
ják a rendőrsé
kedést tegyen
tások megakad
főnök a távira
készenléte hel
rosszigeti, min
san nagy rend
örtisztek is éb
szakát.

Megérke
a vasgá

Máramarossz
jedt el a jasi
hire, ami — a
tekintettel — é
ki. Délelőtt tíze
zett az első jas
Jonescu bukai
Codreanu felesé
cu, a vasgárda
arról nevezetes,
p a különböző
ő volt az, aki l
nut, Bezat és a
te a buaresti
nescu azonnal
György vizsgál
hogy ő vállalta
cu lelkesek, va
gásokból kifoly
tőztatásban levő
Az ügyvéd kérte
miután a borsai
engedje meg ne
áttanulmányozás
hogy kérni fog
levő vádlottak

Constan
ták a s

Délután öt ór
marosszigeten
autóbusza; ame
viseli. Az autó
zetett és amelye
lalt, a törvényt
meg. Totu mell
diák ült, aki az
kivánsiagnak
tette, hogy ő zsi
ugyan, de kiker
volt egyetlen m
két a pusztaul
és a piatra-neam
Zelea Codreanu s
ból, egy Berinde
lelkész öccsének
Berindét, mint is
pal ezelőtt he
máramarosszigeti
desen kitudódot
Danila is az aut
sorompónál az o
leszállították a b
tiltva Máramaros
Zelea Codreanu
letébe ment, ab
vizsgálóbíró. Idő
nak egész serege
busz körül, amely
tartott őrizet ala
Codreanu a tö
felkereste az ügy

Vigyázat!

Mindnyájunkat
érhet baleset!
ha sürgősen megveszi 100 lejért a cluji MENTŐ SORSJEGYET,

Megütheti Ön is az 1 millió Lei főnyereményt,

Vigyázat!

mentő sorsjegyet, melyet minden városban árusítanak

Folyószámla cluji „Albina” Banknál

Vidéki megrendeléseket 117 lej előzetes beküldése ellenében a Központi Sorsjegyroda Cluj, Str. Memorandului 16 szám gyorsan szétküldi.

A vese, hólyag, ep
egyetlen és biz os

PAP

LITH

GYO

ÜDIT!

Kapható
Főlerakat: Clujon,
Piata Mil

Zelea Codreanu a vasmárda vezérkarával Máramarosszigetre érkezett és bejelentette, hogy ők akarják ellátni a két antiszemita pap védelmét

Egy hét múlva kitűzik a főtárgyalást, amely előreláthatólag tíz napig fog tartani

Sighetul-Marmatiei — Máramarossziget, szeptember 6. (Az Uj Kelet tudósítójától). Pénteken este a máramarosszigeti rendőrség táviratot kapott, amelyben arról értesítik, hogy a jasi vasmárda vezérkara elindult Máramarosszigetre. Eppen ezért felhívják a rendőrséget, hogy minden intézkedést tegyen meg esetleges rendbontások megakadályozására. A rendőrök a távirati utasítás értelmében készenléte helyezett az egész máramarosszigeti, mindenestre nem tulságosan nagy rendőrlétszámot s a rendőrtisztek is ébren töltötték el az éjszakát.

Megérkezik Máramarosszigetre a vasmárda vezérkara

Máramarosszigeten futótűzként terjedt el a jasi vendégek érkezésének híre, ami — a vasmárda multjára való tekintettel — érthető izgalmat váltott ki. Délelőtt tízenegy órakor megérkezett az első jasi autó, amelyben Nelu Jonescu bukaresti ügyvéd és Zelea Codreanu felesége ültek. Nelu Jonescu, a vasmárda egyik eminens tagja arról nevezetes, hogy védőként szerepel a különböző rendbontási perekben. Ő volt az, aki legutóbb Zelea Codreanun, Bezát és a macedón diákokat védte a bukaresti törvényszék előtt. Jonescu azonnal felkereste dr. Piller György vizsgálóbíró, akivel közölte, hogy ő vállalta Berindei és Dumitrescu elkészítését, valamint a borsai zavargásokból kifolyólag ugyancsak letartóztatásban levő két paraszt védelmét. Az ügyvéd kérte a vizsgálóbíró, hogy miután a borsai vizsgálat befejeződött, engedje meg neki az ügy dossziéjának áttanulmányozását, majd bejelentette, hogy kérni fogja a letartóztatásban levő vádlottak szabadlábrahelyezését.

Constantin Danilát leszállították a sorompónál

Délután öt órakor megjelent Máramarosszigeten a vasmárda fekete autóbúsa, amely a Jasi-7 felirást viseli. Az autóbúsa, amelyet Totu vezetett és amelyen Mota is helyet foglalt, a törvényszék épülete előtt állott meg. Totu mellett egy piatra-neamti diák ült, aki az autóbúsz köré seregült kíváncsiaknak nagyhangon kijelentette, hogy ő zsidó szülők gyermeke ugyan, de kikeresztelkedett, mert ez volt egyetlen módja annak, hogy lelét a pusztulástól megmentse. Totu és a piatra-neamti diák után Corneliu Zelea Codreanu szállott ki az autóbúsból, egy Berinde nevű diák, a borsai lelkész öccsének kíséretében. Ezt a Berindét, mint ismeretes, néhány nappal ezelőtt helyezte szabadlábra a máramarosszigeti törvényszék. Rövidesen kitűdött, hogy Constantin Danila is az autóbúszban ült, a vám-sorompónál az ott várakozó rendőrök leszállították a borsai hóst, aki ki van tiltva Máramarossziget területéről.

Zelea Codreanu a törvényszék épületébe ment, ahol felkereste Piller vizsgálóbíró. Időközben a kíváncsiaknak egész serege gyűlt össze az autóbúsz körül, amelyet erős rendőrkordon tartott őrizet alatt.

Codreanu a törvényszék épületében felkereste az ügyészt és a vizsgálóbí-

rót, informáltatta magát a borsai vizsgálóbíróval, átnézte a dossziét, majd bejelentette, hogy ő és ügyvédtársai akarják ellátni a két pap és a két paraszt védelmét.

A jasi antiszemita vezérek ezután kimentek az elmeorvosintézetbe, ahol

meglátogatták az orvosi megfigyelés alatt levő Berindei lelkészt, majd a Központi Szállodában nyitattak maguknak szobát.

Egy hét múlva megkezdik a főtárgyalást

Chindris főügyész kijelentette mun-

Jövő héten dől el az angol belpolitikai helyzet

A liberális- és munkásvezérek együttes ülésén szövetség létesül, vagy hadat üzennek egymásnak

London, szeptember 6. A liberálisok közöttük Macdonalddal, hogy a jövő héten a liberálisok és a munkáspárt vezérei között tartandó ülésen nyílt választ akarnak kapni arra a kérdésre, hogy miképpen szándékozik a munkáskormány különböző állami köleszők és

egyéb eszközök útján a munkanélküliséget leküzdeni. Amennyiben a munkáspárt válasza kielégítő lesz, a liberálisok hajlandók a munkáskormányt meg nem határozott ideig úgy belső, mint külpolitikájukban támogatni. Amennyiben

azonban Macdonald válasza a liberális pártot nem elégtelené ki, úgy októberben az indiai vita alkalmával, a konzervatívokkal a munkáskormány ellen szavaznának és ezzel az új választásokat kikényszerítenék.

Négy halálos ítéletet hoztak a trieszti szlovén terrorista perben

A halálos ítéleteket ma hajnalban végre is hajtották

Trieszt, szeptember 6. Eppen akkor, amidőn az európai kisebbségek kongresszusa gyűlésezett Genfben és először foglalkozott az elnyomott kisebbségek helyzetével, zajlott le a szeptember 1-én kezdődött trieszti szlovén terror-irredentaper. Az olasz vádhatóságok a titkos szlovén szervezetek és csoportosulások 87 tagja ellen 99 büntény alapján léptek fel. A 87 vádlott egyrésze azonban szökésben volt. Emellett mintegy 600 trieszti, isztrai és görög szlovén került börtönbe, akiknek büntetése más címen és később kerül tárgyalásra. Az emigrációban lévő olaszországi jugoszlávok kiáltványban fordultak a világ közvéleményéhez és utaltak arra is, hogy a rendkívüli fasiszta intézkedés alapján tartani lehet a halálos ítéletek gyors végrehajtásától, mert fellebbezésnek nincs helye. Ez a per az egész világon nagy

érdeklődést keltett, mert nyilvánvalóvá tette, hogy két helyen a galiciai ukránok és az olaszországi jugoszlávok részéről a kisebbségi küzdelem a béke politikai küzdelem teréről lesiklott az erőszak és irredentizmus alkalmazására.

A pesszimisták jóslata csakugyan megvalósult, a trieszti rendkívüli bíróság tegnap éjjel 11 órakor hozott ítéletében szigorú büntetést hirdetett ki. Az ítélet mindenben megfelelt az ügyész által kívánt büntetésnek, aminek megvilágítására szolgál az a körülmény, hogy a vádlottak jórésze a főtárgyaláson beismerte a terhére rótt eseményeket. Politikai feltevések is bebizonyolni látszóttak, mert a vallomások egyrésze a jugoszláv hatóságok közreműködéséről adatokat szolgáltatott. Az ítélet lényege a következő: Marusik Ferencet, Milos Zvojni-

mirt, Valenik Ferecet, Bidoves Ferdinándot halálra, Spanger Alajost 30 évi, Rupper Károlyt 25 évi, egy vádlottat fogszűvre, egyet 15 évre ítélte, a többi 2—5 évig terjedhető szabadságvesztéssel sújtotta.

Az olasz sajtó kommentárjai szerint a trieszti bíróság feladata volt, hogy elriasztó példát statuáljon e szigorú ítélettel.

Jugoszláviában természetesen óriási izgalom uralkodik az ítélet következtében, amely az olasz-szerb külpolitikai viszony alakulására is befolyással lesz. Egy belgrádi távirat szerint a halálos ítéleteket ma hajnalban már végre is hajtották volna. Hir szerint a határon erős katonai kordonok állanak, az olasz hatóságok 1000-nél több isztriai szlovét helyeztek előzetes letartóztatásba.

Hitler kormányrajutása azonnali háborút jelentene

Adolf Hitler új külpolitikai orientációval reváns-háborút készít elő Franciaország ellen

Frankfurt, szeptember 6. A német választási kampány során a Frankfurter Zeitung ramutat Adolf Hitler külpolitikai programját, amelyet a Mein Kampf című könyvében tett közzé. „Ez a program — írja a Frankfurter Zeitung — háborút jelent. Jelenti a háborút Franciaország és Oroszország ellen s Hitler e háború érdekében egy egész új német szövetségi politikát ajánl. Azt ajánlja, hogy Németország lépjen szövetségbe Angolországgal és Itáliával.

„Ez a terv nagyon kézenfekvőnek látszik — írja az idézett újság — csak az a bökkenő, hogy Anglia nem akar semmiféle szövetséget Németországgal. Hitler jól tudja ezt, de azt hiszi, egy kis jóakarattal meg lehet ezt is csinálni“. A mai „legszerényebb demokráciában“ — mondja Hitler — a zsidók tartják kezükben a közvéleményt és mint ilyenek, természetesen diktálhatnak. Am ez a diktandó megszűnik. Angliában igaz, a brit államérdekek képviselői és zsidó világdiktatura reprezentánsai között — mondja Hitler — állandó harc áll fenn. Ha pedig ez a szövetségi terv megéri a komoly tárgyalásra, akkor azok, akik

a brit államérdekeket képviselik Angliában, bizonyára szívesen fognak hajlani a tervezett szövetségre.

Ami az olasz szövetséget illeti, itt már nehezebben mennek a dolgok, mert hiszen Délitől egyike a legsúlyosabb német problémáknak. „De gondoljuk meg — írja Hitler — a délitől kérdésként 200 ezer németet érint. Viszont a szövetség révén ezeknek a sorsa is megjavulna. A Frankfurter Zeitung kérde: hogy van az, hogy a Németországot gyűlölő külföldi nacionalisták egyre azt hangoztatják, hogy a nemzetközi zsidóság oka annak, hogy Németország az elvesztett háborút követő 12 esztendőben valamelyest mégis talpraállott.

Hitler azt hiszi, ha zsebében lesz az angol és olasz szövetség, akkor Németország könnyen megbosszulhatja magát Franciaországon. Ez a bosszu azonban még nem elegendő. Németországnak szüksége van helyre, szüksége van földre, hogy minden német nagyra nevelhesse gyermekét. Ezt az erületet pedig a német nép megszerezheti Keleten, Oroszország rovására.

A Frankfurter Zeitung így végzi:

ZONGORA, HEGEDŰ

és cselő iskolák, vagy bármilyen kotta legolcsóbban kapható

Király János zeneműszaküzletében Cluj, Fő tér 15 szám

katársunknak, hogy eddig öt jasi ügyvéd jelentkezett védőnek. Az ügyészség minden valószínűség szerint 5—6 napon belül elkészül a periratokkal és egy héten belül kitűzik a főtárgyalást, amely előreláthatólag 8—10 napig fog tartani.

A városban az a hír terjedt el, hogy a jasi antiszemita ügyvédek a főtárgyalásig Szigeten maradnak, hogy a két pap és a két paraszt védelmét elláthassák.

A vese, hólyag, epe és gyomorbántalmak egyetlen és biztos gyógyszere a híres

PAPTAMASI

LITHYNIA

GYOGYVIZ

ÜDIT! Kapható mindenütt
Főterakat: Clujon, GOLDMANN IZSAK
Piața Mihai Viteaz 15

Vigyázat!

orsan széküldi.

orth. zsidó
tthon
9 szám alatt

Nem hozott meglepetéseket a berlini rádiókiállítás

Az eddigi készülékek olcsóbbá tételére törekednek a külföldi nagy gyárak.

Berlin, szeptember 6. A berlini nagy rádiókiállítás, melyen háromszáz cég vett részt, technikai szempontból semmi újat nem hozott. A rádiótechnika fejlődése a legutóbbi kiállítás óta ugyiszólván holtpontra jutott és a nagy gyárak laboratóriumában inkább arra törekedtek, hogy a technikai fejlődés elert legmagasabb pontjának megtartása mellett egyszerűsítsék és olcsóbbá, tehát minél kevesebb energiával működő tegyék a rádiókat. Az ideai kiállításon az olcsó és egyszerű készülékek domináltak. Nem újdonság, mert hiszen több nagyobb gyár már az elmúlt szezonban hozott ki ilyen készülékeket. Ezeknek a készülékeknek teljesítménye a mi viszonyainkat véve tekintetbe, kielégítő és ha normális váltópákkal vannak ellátva, akkor a nagyobb európai állomásokat élvezhetővé tehetik. Maga az a tény, hogy a hanghordozó készülékkel egybeépült, a legújabb készülékekben még a külső antennát is feleslegessé teszi. Valamennyi gyártmány rendkívül izléses kivitelű és nem csúdlunk, ha azt állítjuk, hogy az ideai kiállításban az ilyen kiállítású két és három lámpás készülékek lesznek a legkevesebbek.

Feltűnő jelenség, hogy a négy lámpás védőáramos lámpájú villanyrádiók, amelyekből az elmúlt kiállításon rengeteget láttunk, ugyiszólván teljesen eltűntek és csak azokat láttuk viszont, melyek egyes nagy cégeknél az elmúlt évi tulajdonosi köréből visszamaradtak. Ennek legfőbb magyarázata az, hogy a rádióállomások mostani túlszűfolttsága mellett az egyébként nagy hangerejű készülékek nem elég szelektívek. Ez a bán a körülmény ebben az évben csak fokozódni fog, miután a legtöbb leendő állomás energiáját megsokszorozzák. Ilyen körülmények között a kényesebb igényű rádiók ismét kénytelenek lesznek visszatérni a Supperheterodyne készülékekhez, melyek csoportjából eszemint egyet láthattunk a kiállításon, a massfurti rádiógyár hatlámpás „Mikro”-ját, amely szelektivitás tekintetben konkurencia nélkül áll.

Megemlítésre méltók még az ugynevezett „Stabrohre”-vel ellátott készülékek is, melyek nem annyira teljesítményükkel, mint olcsó áraikkal tűnnek ki. „Stabrohre”, (amelyet eddig a Valvo Telefunken gyárt) teljesítménye mintegy kétharmadát teszi a normál teljesítményének. Az ilyen eszevekkell ellátott készülékek inkább helyi vezetékes és rendkívül alacsony árra való tekintettel nem is léphetünk fel velük szemben nagyobb igényekkel. Ilyen készülékek a Nora, Fernfunk, Telefunken, Heineider Opel Frankfurt, „Emud” és több kisebb gyár hozott ki. A vevőkészülékek seregszemléjét ezekben is fejeztük, csupán meg kell még egyeznünk, hogy egyes rádiógyárak (Saba, Nora stb.) egész rendkívül teljesítményű magasfrekvenciájú védőáramos, árnyékolt audion és nagyteljesítményű végerősítő eszevekkell ellátott készülékeket hoztak ki, melyek aránylag az előbb említett készülékekhez viszonyítva, drágábbak, de teljesítményük a mi viszonyaink között várakozásnak feltétlenül megfelel.

A karhatalom szétkergette a török bizottság ülést. Konstantinápolyból jelentik: Konstantinápolyi jelentés közli, hogy a török ellenzék nemrég alakult bizottságának négyülését ma Szmirnában a karhatalom, előfordult rendbontások miatt szétkergette és a gyűlés résztvevői közül csaknem háromszázat letartóztatt.

BECSÜLETBÍRÓSÁG ELÉ ALKALMAZTA A NÉMET BARÁTSÁGGAL FÜGGETLEN TISZTEKET. Bukarestből jelentik: Az Adeverul az Ordinea tegnapi közléseivel kapcsolatban illetékes helyen úgy értesül, hogy mindazok a tisztviselők, akiknek neveit a liberális lapok sorolják, kötelesek lesznek becsületbíróságot kérni maguk ellen. Azokkal szemben, akik ezt nem teszik, fegyelmi eljárás indul meg.

RTESITÉS

Abukaresti Palace szálló igazgatósága Bul Elisabeta 18. t. vendégeit, hogy a szálló rendszeresen működik. Csak a negyedik emelet, amely szeparálva lévén egyedül szenvedett kárt az elmúlt heti tüztől van restaurálás alatt, úgy hogy ez nem akadályozza a szálloda normális működését.

A numerusz klauzusz szerepelt az antwerpeni nemzetközi diákkongresszus napirendjén

A belga fővárosban összeült a zsidó diákok második világkongresszusa, amely a romániai és lengyelországi héber gimnáziumok érettségi bizonyítványának érvényességével is foglalkozott

Antwerpen, szeptember 6. Szeptember 2-án vette kezdetét Belgium fővárosában a zsidó diákok második világkongresszusa. A súlyos gazdasági viszonyokra való tekintettel alig 50 delegátus vett részt ezen a kongresszuson, amely ilyenformán minden külső pompát nélkülöző munka-kongresszus az anyagiak és szellemiek terén egyaránt oly súlyos nehézségekkel küzdő zsidó diákságnak. A delegátusokon kívül részt vesz a kongresszuson dr. S. Gronemann, az ismert-nevű zsidó író, a cionista szervezet fe-

gyelmi bíróságának elnöke is. Gronemann a Bne Brith delegálta a kongresszusra, hogy a zsidó diákok anyagi helyzetéről az amerikai Bne Brithnek a zsidó diákság javára indított segélyakciójával kapcsolatban meggyőződést szerezzen. Ugyancsak részt vesz a kongresszuson dr. Einstadt, a párizsi orosz zsidó hitközség rabbija és a franciaországi zsidó diákkontöderáció díszelnöke. A kongresszus napirendjén a zsidó diákság aktuális anyagi és kulturális problémái szerepelnek. Többek között

foglalkoznak azzal a körrel is, melyben a lengyel és román kormányok az összes külföldi egyetemek tudomására hozzák, hogy a magánközépiskolák által kiállított érettségi bizonyítványok érvénytelenek. Ez a rendelet elsősorban a lengyelországi és romániai héber és zsidó középiskolák abszolvenseit sújtja és célja nyilvánvalóan az, hogy a zsidó diákokat tanulmányaik folytatásában megakadályozza. Napirenden szerepel ezenkívül a diákság akció meg szervezése és a numerusz klauzus is.

A regáti vasutakon újból kiujultak az antiszemita brutalitások

A bukarest-konstancai vonaton négy vasgárdista véresre vert egy 60 éves öreg zsidót — Vissza helyezték állásába Tudoras prefektust, akit a suceavai zavargások után felfüggesztettek

Bucuresti—Bukarest, szeptember 6. (Az Új Kelet tudósítójától.) A Dimineata jelentés szerint a régi királyságban ismét kiujultak a vonatokon a zsidóellenes brutalitások. A bukarest-konstancai vonaton négy vasgárdista rátámadt egy Nadler Márkus nevezetű 60 éves öreg zsidóra. A négy fiatalember előbb véresre verte a szerencsétlen öreg embert, majd egy dobrogeai állomás közelében kidobták a vonatból. Esés közben a szerencsétlen öreg súlyos sérüléseket szenvedett. Hordágyon kellett a legközelebbi állomásig szállítani. Innen vonattal visszahozták Bukarestbe, ahol orvosi ápolás alá helyezték.

Mind utólag kiderült, Nadler Márkus nemcsak sérüléseket szenvedett, hanem megverése közben eltűnt 3500 lejt tartalmazó pénztárcája is. Nadler erről jelentést tett az illető állomásfőnöknél. „A támadók természetesen eltűntek — írja a Dimineata — s a hatóságok nem igen igyekeztek megfogni őket. A belügyminisztérium tudomására hozzuk a fentieket és azonnali vizsgálatot kérünk a tettesek kilétének megállapítására és megbüntetésére”.

Bucuresti—Bukarest, szeptember 6. A suceavai zavargások után, mint ismeretes, a kormány felfüggesztette állásából Tudoras vármegyei prefektust. A belügyminisztérium most utasította a prefektust, hogy foglalja el ismét állását. Ez az intézkedés politikai körökben általános feltűnést keltett annál is inkább, minthogy köztudomású volt, hogy a prefektus erélytelenségének nagyrésze volt a zavargások előidézésében. Ezzel kapcsolatban az Adeverul a következőket írja:

„A suceavai zavargások után egyesek azt állították, hogy a kormány nem volt kellő időben informálva arról, ami a megyében készül. Tudoras prefektus ezzel szemben kijelentette, hogy ellenkezőleg, írásbeli jelentéseiben és szóbelileg is többször felhívta a belügyminiszter figyelmét a megyében folyó agitációra és intézkedéseket kért. A belügyminisztérium a bukovinai kormányzósághoz utasította a prefektust, ez azonban füle botját sem mozgatta meg. Gorcea kormánypárti képviselő ugyan csak súlyosan elítélte a felsőbb hatóságok tértelenségét, amellyel a Suceavából elinduló antiszemita agitációt elősegítették. A suceavai kormánypárti képviselők kérték a vármegyei prefektus

helyzetének tisztázását és szankciókat követeltek abban az esetben, ha a prefektus bűne valóban bebizonyosodik. A belügyminisztérium nem vizsgálta felül

Tudoras prefektusnak a zavargásokkal kapcsolatos szerepét, két hónapra szabadságot, hogy most ismét visszahelyezze állásába.

Buenos-Ayresben újra a tüntető diákok közé lőtt a rendőrség

Newyork, szeptember 6. Buenos-Ayresben a diákság újabb tömegtüntetést rendezett a kormány ellen s ennek során megütközött a karhatalommal. Egy diák golyótlal találva a zavargás színterén kiszendvedt és mindkét részen történtek komolyabb sebesülések is. A karhatalom több óráig kitartó munkával likvidálta az egyre újabb tömegeket felvonuló diákság meg-megújuló tüntetéseit. Az argentin fővárosban tartja

magát a hír, hogy a kormány felajánlotta lemondását s egyben ajánlotta a köztársaság elnökének is, hogy lépjen vissza.

Párizs, szeptember 6. A Havas távirati iroda buenos-ayresai tudósítója jelenti, hogy a köztársaság elnöke ma átadta a hatalmat az alelnöknek. Az argentin fővárosban kihirdették az ostromállapotot.

Véres harc a „boszorkány” sirja körül

Varsó, szeptember 6. A varsói lapok csak most számolnak be arról a véres összetűzésről, amely most történt a sauleni kerületben levő Dajkanduny litvány városkában. A városban véres harc volt parasztok, rendőrök, majd később katonák között és a harcnak 7 halottja és 35 sebesültje van.

Néhány héttel ezelőtt meghalt a városkában egy öreg jósnő, akiről már régóta azt híresztelték, hogy boszorkány. A jósnő halálát ágyán megátkozta a városkát és lakosait és a babonás parasztok már hetek óta nagy aggodalommal várták, hogy mikor teljesül az átok. Közben bekövetkezett a nagy nyári szárazság és amikor három héten keresztül egy csepp eső sem esett, a parasztokban megérlelődött az a meggyőződés, hogy az aszályt a jósnő átka hozta rájuk.

Szombaton a parasztok elhatározták, hogy kinyitják a „boszorkány” koporsóját és arcal a föld felé fektetik a halottat, hogy ne fogjon többé az átok.

A parasztok tervének hamarosan híre ment a kerületben és a kerület székhelyéről a déli órákban ötven főnyi rendőrsztagot küldtek ki a városkába, hogy akadályozzák meg a halottgyalázást. Amikor a rendőrök Dajkandunyba értek, az egész várost üresen találták. Kiderült, hogy mindenki a temetőben van, ahol már nagyban folyik a „boszorkányvarázslás”.

A rendőrök kivonultak a temetőbe és felszólították a tömeget, hogy oszljon széjjel. Több fiatalember éppen akkor akarta felnyitni a koporsót. A parasztok nem tájékoztak és szembeálltak a rendőrökkel, akik szorongatott helyzetükben a tömeg közé löttek. A lövések nem okoztak halált, csak néhány paraszt sebesült meg. A felingerült tömeg megtámadta a rendőröket és a több mint háromezer paraszt percek alatt mind az ötven rendőrt lefegyverezte. Két rendőrt, akik ellenkezni próbáltak, agyonszúrtak. A megkötözött rendőröket azután a temető egyik sarkába vitték és ismét megkezdtek a babonás szertartást. Felnyitották a koporsót és a jósnő holttestét arcal a föld felé fordították.

A parasztlázadás hírére a késő délutáni órákban katonaság indult a város ellen. A város határában összeütköztek a parasztok és a katonák. A katonaság gépfegyverrel lőtt a tömeg közé és csak így sikerült a parasztokat szétkergetni. A gépfegyvertűzők öt halottja és igen sok súlyos sebesültje volt. A parasztok 30 vezérét letartóztatták és megkötözve a kerület székhelyére szállították.

Hirdessen az Új Keletben

Megnyilt Megnyilt

HOTEL UNION

Eukarest, strada Regală 6.

Az ország legszebb és legelegánsabb szállodája. Minden szobához fürdőszoba, telefon, központi fűtés. Lift. Autogarage.

A legmodernebb komfort. Mérsékelt árak.

kezett Budapestre. Ma délelőtt egyathelyről 9 Fiat típusú repülőgépből álló zett a mátyásföldi z katonai gépek tartottak s délelőtt Három napig maután Belgrádba

GRÓFSÁGBAN PUSZTITANAK onból jelentik: Az grófságban lepkék ümölésös és vete-grófság egyes rézem ellát, minden kék óriási tömegé-ritánia a vidéket. nden lepke napon okoz s így a naradat óriási káro-ig is a kertek tu-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jánbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Sabattai Cvi jelentőségét tárgyalja a marosvásárhelyi irodalmi törvényszék. Annak idején megemlékeztünk róla, hogy Marosvásárhelyen a Zs. N. Sz. helyi csoportjának kezdeményezéséből, egy intellektuekből álló irodalmi törvényszék tette vita tárgyává a Maurizmus-ügy két főszereplőjének, Oscar Wassermann által megrajzolt jellemét. A törvényszéki tárgyalás Marosvásárhelyen eionista, sőt zsidó körökön kívül is olyan érdeklődést váltott ki, hogy a közönség zsufolási megtöltötte a Zsidó Kulturház termét, az összes erdélyi lapok foglalkoztak ezzel a kultúreménnyel, sőt a budapesti Magyarország is hosszabb cikkben számolt be róla. Az elért nagy siker és a közönség osztatlan érdeklődése készítette a marosvásárhelyi helyi csoportot, hogy a vitadélutánoknak ezt a módját rendszeresítse. Vasárnap, szeptember 7-én délután 5 órakor a Zsidó Kulturházban ismét összeül az irodalmi törvényszék dr. Löwenstein Lajos elnöke alatt és a tárgya sokkal érdekesebb, mint az előző tárgyalás témája, miután nem költött alak jellemét és lelki megnyilvánulásait teszi vita tárgyává, hanem egy valóságos történelmi szerepet játszott népezer, a tragikus sorsu Sabbatai Cvi képezi a törvényszéki tárgyalás napirendjét.

Winkler Janka előadása a Salomklubban. A kolozsvári WIZO asszonyai vasárnap délután 5 órakor a Salomklubban rendezte meg szezonnyitó teadélutánját, amelynek során Winkler Janka, a kolozsvári Tarbut leányiskola Erec Jiszraelbe elszármazott volt igazgatójának tartó előadást: „Palesztina hétköznapi élete” címmel. Az előadás elé nagy érdeklődéssel tekintenek. A háziasszonyi tisztséget dr. Neumann Vilmosné, dr. Hamburg Józsefné, dr. Weisz Fülöpné, Finkelstein Alfrédné és öv. Wertheimer Samuné fogják betölteni.

Boskovits Sándor zongoratanítását újból megkezdte. Jelentkezni Str. Berthelot 6. délelőtt 11-12-ig.

Vasut és autó halálos karambolja Magyarországon. Budapestről jelentik: Nagykanizsa közelében egyik vasúti átjárónál a személyvonat elütött egy gépkocsit, amelyben hatan ültek. Az összetört autó romjai alól Budaházi százados és feleségét, valamint Dáner Béla ügyvédet holtan emelték ki. Az autó többi utasai is súlyosan megsebesültek. A halálos karambol ügyében megindított nyomozás eddig csak annyit állapított meg, hogy a sorompó nem működött s a soffőr az utolsó pillanatban már nem hátrihatta el a katasztrófa következtetését.

Aldott állapotban lévő nők és ifjú anyák a természetes Ferenc József keserűvíz használatára által rendes gyomor- és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyítás főképp a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták. A Ferenc József keserűvíz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Ezeröttszáz márkára itélték Mendel szerkesztőt, akit Vilmos császár becsület sértésért perelt be. Berlinből jelentik: A bíróság Mendelt, a Berliner Morgenpost szerkesztőjét Vilmos volt császárral szemben elkövetett becsületsértés és rágalmozás miatt 1500 márkára büntetésre ítélte, mert a per folyamán nem tudta azt a meggyőződést szerezni, hogy az excsászárnak a hadsereg felfegyverzése körüli politikája a német állam érdekeit sértette volna.

Felmondta a szolgálatot a levegőben a Los Angeles léghajó. Newyorkból jelentik: A Los Angeles amerikai léghajó startolt a lakehursti repülőtérre, hogy Syracuseba szálljon. Utközben a léghajó kormányzó készüléke a szélviharban megrongálódott és a léghajót — mint a kísértő repülőgépekről jelentették — a szélrohamból ide-oda dobálták a levegőben. A személyzet azonnal hozzáfogott ugyan a hibák kijavításához, de eddig még nem sikerült a léghajót újra kormányozhatóvá tenni. Newyorkban aggodnak a Los Angelesért. A léghajó parancsnoksága úgy igyekszik manővert rozni, hogy visszatérhessen Lakehurstbe

!! Őszi kötött újdonságaink megérkeztek !!

Gyönyörű kötött tweed kosztümök és ruhák!
Harisnyák és fehérneműk nagy választékban!

„HERCULES“

czernovitzai gyári lerakat :— CLUJ, Cal. Reg. Ferdinand 13.

Állampapírok szelvényeivel és aprópénzzel is lehet adót fizetni

A közhivatalok pénztárai bármilyen mennyiségben el kell fogadják az érc-aprópénzt

Bucuresti—Bukarest, szeptember 6. A pénzügyminiszter rendeletet intézett a pénzügyi adminisztrátorokhoz, amely szerint a Banca Nationalával kötött megegyezése alapján az adók fizetését ezután az állampapírok és állami járadékok esedékes szelvényeivel is lehet teljesíteni. Az adóhivatalok kötelesek ezeket a szelvényeket fizetés gyanánt elfogadni.

A pénzügyminiszter ezzel egyidejűleg

A Stewart-cég állítólag rövidesen megkezdí a bukarest-brassói ut építését

Bucuresti—Bukarest, szeptember 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A központi utpénztár ma délelőtt ülést tartott a közlekedésügyi minisztériumban Valer Moldovan erdélyi tartományi miniszter elnöke alatt. Az utpénztár igazgatóság tagjai mindenekelőtt is a Stewart szerződés ügyét vették tárgyalás alá. A Stewart-háznak ezen az ülésen kellett volna bemutatni a londoni Westminster Bank igazoló levelét, hogy a bank vállalja az utépítési kampány finanszírozását. A Stewart-ház jelenlévő képviselői újabb haladékokat kértek az igazoló levél bemutatására, arra való hivatkozással, hogy a levelet a londoni bank már el is küldte, de még nem érkezett meg Bukarestbe. Az igazgató tanács, miután más oldalról is úgy értesült,

azt is elrendelte, hogy az 1, 2, 5 és 20 lejes ércpénzt a közhivatali pénztárak minden mennyiségben elfogadni tartoznak, az ilyen irányban felmerült panaszoknak a jövőben nem szabad megismétlődniük.

A Banca Nationala utasította fiókjait, hogy az 5 és 20 lejes papírpénz beváltását a délutáni órákban is eszközöljék szeptember 15-ig.

hogy a Westminster Bank vállalja a finanszírozást, hozzájárult a kért néhány napos halasztáshoz. Mihelyt a garancialevél megérkezik, megkezdik a munkálatokat, amelyeknek tervei már el is készültek.

Az igazgató tanács ezután aprobálta egy hétmillió lejes előleg kiutalását a kottowitzi Regole és Lama üzemek számára, amelyek különböző hidakat szállítanak Romániának. Aprobálták ezenkívül 2500 köbméter kőnek árlejítés útján való beszerzését a Nagyvárad—Temesvár—Moravieza—nagytemesi út számára kétféle lej értékben. Ugyancsak aprobálták 2500 köbméter kő beszerzését a Temesvár—ólmoldovai országút számára.

A Haggibbor templom-bizottsága felkéri a mult évi látogatókat, hogy a hely iránti igényüket legkésőbb folyó hó 9-ig a Str. Ratiu 5. alatt levő klubhelyiségünkben bejelenteni sziveskedjenek, tekintve, hogy már eddig is számos jelentkező van. A fenti dátumon túl nem tudjuk biztosítani a helyeket.

Alpin-kutató intézetet építenek a Jungfraun. Bernből jelentik: Közlekedésügyi miniszter elnökének a tanácsa megkezdte az alpin-kutató intézet építését, amelyet a tudósok nemzetiségre való tekintet nélkül buyarkodásai színhelyeül választottak. Az intézetet alapítványból építik meg.

Az iparitanonciskolai beiratások már szeptember 1-én megkezdődtek és abc sorrendben tartanak szeptember 10-ig a város háza 31. számú szobájában. A beiratáskor bemutatandó a tanoncszerződés és ellenőrzőkönyvecske. A beiratási díj és iskolaszerekre összesen 250 lej fizetendő. A 3 középiskolát, vagy 3 tanoncskolát végzett tanoncok kérhetik az általános tantárgyak alól való felmentésüket. Tekintettel, hogy a beiratási határidő semmi körülmények között sem lesz meghosszabbítva, másrészt pedig az idejében való be nem iratkozásért a munkaadók nagyon szigorúan lesznek megbüntelve, az ipartestület és a Tanoncskolák igazgatósága felhívja az iparosokat, hogy idejében irassák be tanoncaikat.

Megtalálták a Nobile-expedíció egyik sarki műszerét. Tromsöből jelentik: Tegnapi kikötői hatóságoknak egy halász, aki az elmúlt telet a Spitzbergaktól Keletre eső tengerész egyik szigetén töltötte s most tért vissza északra, hogy a kikötőbe, beszállított egy műszert, melyet a szakértők a Nobile-expedíció balloncsoportjától származónak gondolnak.

Maniu megsürgette a költségvetési munkálatok lebonyolítását. Bukarestből jelentik: Maniu miniszterelnök ma délelőtt a pénzügyminisztérium szaktereenseinek jelentéseit hallgatta meg és utasítást adott a költségvetési előmunkálatok sürgősebb lebonyolítására. Ertesülésünk szerint a miniszterelnök e hó folyamán Madgearu és Mironescu hazakerkezése után szabadságra megy.

SPORT

Olasz vivómestert szerződtetett a Haggibbor

A Haggibbor sportegyesület vivószakosztályának céltudatos munkája, amelyel nagyban hozzájárult a hosszabb ideig pangó cluji vivósportnak az utóbbi két évben történt fejlesztéséhez és fellendítéséhez újabb határhöz érkezett.

Az utóbbi időben, dacára annak, hogy az összes cluji vivók Schenker mester szakavatott vezetése alatt tanulták a vívást, mindinkább érezhetővé vált a versenkesi hiány. A legutolsó kerületi versenyen már látszott, hogy a versenyzők ugyanazt a stílusú vívást tanulván, annyira esmerik egymás tudását, hogy az amugy is előrelátható eredmények miatt minden ambíció nélkül dolgoztak.

A Haggibbor vezetősége látva, hogy ez a helyzet esetleg a cluji vivósport visszahanyatlásához vezetne, elhatározta, hogy vivóinak tanítására külföldi vivómestert fog leszerződtetni, hogy ezáltal ismét továbbfejlessze ezt a nemzeti sportját a versengetési kedv helyreállításával. Több magyar és olasz vivómestertel folytat tárgyalások után nagy áldozatok árán szerencsés kézzel Francesco Tirelli okleveles olasz vivómestert kötötték le az év október 1-től jövő év május 31-ig tartó vivókursusra. Tirelli neve különösen a magyar sportkörökben nagyon jómárkájú, mert ő is egyike volt az amszterdami győztes magyar vivók olimpiai trénerének. Az utolsó két évben a Santelli iskolának volt tanítómestere és így minden garancia meg van arra, hogy vivóink rövid idő alatt meg fogják ütni a külföldi vivónívót is.

A Haggibbor vivószakosztálya felkéri mindazon tagjait, akik a jövő vivószezonban vívni óhajtanak, jelentsek be ezen igényüket a klubhelyiségben (Str. Ratiu volt Kötő uca 1. a City-kávéház mellett) délutánonként fél 6 és fél 8 óra között, amikor az esetleges további felvilágosításokat is megkaphatják. Különösen a 14 éven alóli gyermekek részére és ez évben fog sor kerülni a női vivószakosztály megszervezésére.

BÁRHOL MEGJELENT KÖNYVEK MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

A nők legkedveltebb írói!!!

A nőknek Colette, Gyp és Glyn. Sok százezer asszony, leány gyönyörködik bennük. Most 70 százalékkal olcsóbban ezen írók legjobb könyvei!

GYP
Line imádója 52 lejt
Az örök bakfis 52 lejt
A szép Guerandné 52 lejt
A züllött társaság 52 lejt

GLYN
Acél és kova 52 lejt
Az ellentét 52 lejt
Ez az ára 80 lejt
Férfi és leány 80 lejt
A karrier 80 lejt
A második Ambroziné 80 lejt
A nagy feladat 80 lejt
A nagy pillanat 80 lejt
Öt év múlva 52 lejt
Római színjáték 50 lejt
Tul az óceánon 80 lejt
Vak szerelem 60 lejt

ESCHRUTH
Árváska 40 lejt
Lengyel vér 60 lejt
Magamért szeressen 40 lejt
A medvevár lovagja 40 lejt
Baldogság csillaga 40 lejt
Diadal 40 lejt
Hazárd 40 lejt
Zsugori néne 40 lejt

COLETTE
Bűnös ártatlanság 66 lejt
Cinei 52 lejt
Cinei meghal 52 lejt
Gyerekek 52 lejt
Mitsou kisasszony 52 lejt
Az örvényben 66 lejt
Az örvény szelén 66 lejt

KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

KÖNYV

A k... akciót in

A háztulajdonc

Cluj—Kolozsvár, Uj Kelet tudósítójának háztulajdonosok brassói között érdeklődés, nyilvánosságra, hogy a gazdasági az eddigi lakáshánytotta fel és egyre részeknek a száma, radnak, miután

a magas adók és háztulajdonosok tudnak lényegesen vizont a bérlők legi béreke

Különösen vonatkozik a válság következtében szűnt meg és most részben üresen áll azok a cégek, amik telen hónapokat sikertelen és bizakodással élték az őszi szezonnak, a

KÖNYV

Romániai i

Erdélyrészi Ellen

Bukovinai és bess

A társaság mű

Egyiptom, Franc

Magyarország, Né

A társaság fej

É v B

1913 K

1924 S

1925 " 1

1926 " 1

1927 " 1

1928 " 1

kéteze rkétszáz

A „PHÖ

Mizrachi több ors

Vezérügynöksé

Gyermek, járad

tányos díjtételek

talanul adnak p

Erdélyr

Túz-, üveg- és bet

Előnyös díjtéte

ORT

mestert szer-
a Haggibbor

spORTEgyesület vivó-
célú munkája, a hosszú-
hozzájárult a hosszú-
új vivóspornak az
történet fejlesztéséhez
újabb határhözér-

en, dacára annak, hogy
nyok Schenker mester
ese alatt tanulták a vi-
vezhetővé vált a ver-
legutolsó kerületi ver-
ott, hogy a versenyzők
usu vivást tanulván,
egymás tudását, hogy
elérhető eredmények
bició nélkül dolgoztak.
vezetősége látva, hogy
leg a cluj-i vivósporn-
hoz vezetne, elhatároz-
k tanítására külföldi
eszerződött, hogy ez-
bfejlésze ezt a nemes-
ngési kedv helyreállí-
gyar és olasz vivóme-
alás után nagy álde-
tesés kézzel Francesco
olasz vivómestert kö-
tóber 1-től jövő év má-
vókurszra. Tirrelli ne-
magyar sportkörökben
u, mert ő is egyike
ami győztes magyar
renerének. Az utolsó
elli iskolának volt ta-
gy minden garancia
gy vivóink rövid idő-
útni a külföldi vivó-

vószakosztálya felkér-
akik a jövő vivósze-
jtanak, jelentsék be
klubhelyiségben (Str-
ca 1. a City-kávéhá-
ként fél 6 és fél 8 óra-
esetlegesen további fel-
megkaphatják. Külön-
éven alóli gyermekek
n fog sor kerülni a nő-
egszervezésére.

JELENT KÖNYVEK
AZ UJ KELET
YÁBAN.

nők
lveltebb
bi!!!

Colette, Gyp és
házezer asszony,
örkődik bennük
lékkel olcsóbbak
egjobb könyvei!

GYP
52 le-
52 le-
52 le-
52 le-

LYN
52 le-
52 le-
80 le-
80 le-
80 le-
80 le-
80 le-
80 le-
80 le-
80 le-

azine

HRUTH
40 le-
60 le-
40 le-
40 le-
40 le-
40 le-
40 le-

en
ja
a

LETTE
66 le-
52 le-
52 le-
52 le-
52 le-
66 le-
66 le-

AZ UJ KELET
SZTÁLYÁBAN

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári kereskedők akciót indítanak az üzletbérek leszállítása érdekében

A háztulajdonosok körében bizonyos engedékenységre hajlik hangulat

Cluj—Kolozsvár, szeptember 6. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az erdélyi háztulajdonosok brassói kongresszusán többek között érdekes kimutatás került nyilvánosságra, amelyből az tűnik ki, hogy a gazdasági krízis következtében az eddigi lakáshányt lakásfőléleg váltotta fel és egyre több azoknak a lakásoknak a száma, amelyek üresen maradtak, miután

a magas adók és közterhek miatt a háztulajdonosok a lakbérékkel nem tudnak lényegesen lejjebb menni, viszont a bérlők képtelenek a jelenlegi béreket megfizetni.

Különösen vonatkozik ez az üzlethelyiségekre, amelyeknél az a helyzet, hogy a válság következtében igen sok üzlet szűnt meg és most ezek a helyiségek jó részben üresen állanak.

Azok a cégek, amelyek a nyári üzletelen hónapokat sikeresen keresztül húzták és bizakodással indultak neki az őszi szezonnak, amelytől a viszonyok

valamelyes javulását remélték, úgy látják, hogy a fogyasztási krízisnek még nincsen vége és ez a körülmény a legnagyobb fokú óvatosságra kényszeríti a kereskedőket, akik a személyzet és a raktárkészletek fokozatos leépítése után is még újabb lehetőségek után kutatnak a takarékosra. Ez a motívum indította meg Kolozsváron is azt az akciót, amely arra irányul, hogy

a háztulajdonosokkal békés úton való megegyezés révén leszállítsák az üzletbéreket.

Kétségtelen, hogy ez nehéz probléma, mert a háztulajdonosok sincsenek ma valami túlrzsás helyzetben ahhoz, hogy jövedelmük egy részéről lemondhassanak, viszont be kell látni, hogy amennyiben ezen a téren bizonyos concessiókat nem tesznek, könnyen megtörténhet, hogy tavaszra még több üzlet helyiség marad üresen.

Hivatalosan a tárgyalások még nem indultak meg ebben a kérdésben, de a

„BARZEL“ VASKERESKEDÉS
mindennemű vasáru- és konyhafelszerelési cikkek
gáz-, víz-, csatornázási csövek és alkatrészek
fűrdőszobaberendezés

„ZEPPIR“ kályhák bizományi nagyra kára

CLUJ, Piața Mihai Viteazul (volt S. Réchényi-tér) 13 szám
Telefon 10-49

Háztulajdonosok Szövetségénél szerzett információk szerint,
a háztulajdonosok, habár elvben, amennyire csak lehet, a jelenlegi bérek fenntartása mellett vannak, mégis a meginduló tárgyalások so-

rán nem fognak ridegen elzárkózni mérsékelt és indokolt esetekben való engedelmények elől.
különösen, miután más városokban is sikerült ezt a kérdést méltányossági alapon rendezni a feleknek.

A buzaárak esése miatt teljesen üzlettelen a bánáti gabonapiac

Esnek a lisztárak is — Tengeri iránt csak exportviszonylatban van érdeklődés

Timisoara—Temesvár, szeptember 6. (Az Uj Kelet tudósítójától). A bánági gabonapiacokon ezen a héten az újabb áresés hatása alatt állott. A buza ára a hét közepén Csikágóban elérte a mélypontot, amennyiben a július 30-án jegyzett 83,5 centről szeptember 3-án bushelként (27,22 kiló) 83,12 centre esett az ára. Ma, amikor az árak exportparitáson vannak nálunk is és a kereskedelem idegesen reagál a külföldi tőzsdék híreire, a Bánátban nem lehet buzát eladni. A kínálat 78—79 kilós buzáért 360, 365 lejt kér, de Aradon már 330—320 lejes jegyzések is voltak. Eppen ezért úgy a márnok, mint az exportőrök tartózkodnak a vásárlástól. A helyzet teljesen bizonytalan és a buza további áraiakulása teljesen a külföldi tőzsdéken kialakuló arviszonyoktól függ.

ban összevásárolni.
Minőségileg a bánági buza sikértartalma kielégítő és szakemberek szerint Romániában ezidén éppen a bánáti buza a legnagyobb sikértartalmu, amit a malmok vásárlásai is igazolnak.

A buza állandó áresése miatt a liszt-üzlet úgy belöldi, mint exportviszonylatban rendkívül lanyha. Az árak napról-napra lemorzsolódó tendenciát mutatnak. A vevők csak a prompt napi szükséglet beszerzésére szorítkoznak, minimális készleteik ellenére. Spekulációs vásárlások egyáltalán nincsenek. A nagymalmi árak a következők: 30—70-es beosztású lisztek 6,90—7,20 lej, 50—50-es beosztásban 7,20—7,50 lej. A kismalmi lisztek különként 20—40 banival alacsonyabbak. Korpában az üzlet ugyancsak lanyhulóban van. Nagymalmokból az ára 280 lej zsákkal együtt.

Lanyha a tengeri piac is. Tengeri iránt még mindig csak exportörök részéről van érdeklődés Kurtieson és Halmin keresztül. A tengeri ára 290—300 lej ab bánáti feladóállomás.

Egyéb gabonafélékben teljes az üzletelenség, tisztán névleges árak mellett.

Annak ellenére, hogy a termelők jobb árakra spekulálnak és tartózkodnak az eladástól, azok, akiknek sürgős szükségleteik vannak, vagy esedékességeik kényseritik rá, kisebb tételeket mégis piacra visznek. Áru tehát aránylag van elég és bavatott körökben azt hiszik, hogy a napiáron felül 500—1000 lejért óriási mennyiségeket lehetne a Bánát-

Készül az aranymérlegrendelet. Még a stabilizációs törvények megszavazása alkalmával elhatározta a pénzügyminisztérium, hogy intézkedni fog a nyilvános elszámolásra kötelezett vállalatoknál a mérlegvalóság helyreállításának érdekében. Ezzel kapcsolatban a minisztérium bizonyos adókönyvitéseket helyezett kilátásba. Az, hogy ezt az ígéretet mennyire tartja be majd a kormány, rövidesen ki fog derülni, mert mint Bukarestből jelentik, az aranymérleg kötelező bevezetéséről szóló rendelet már majdnem elkészült és mihelyt Popovici pénzügyminiszter hazaérkezik külföldről, publikálni is fogják.

Totisz Rezső a temesvári tőzsde elnöke. Temesvárról jelentik: A temesvári árutőzsde tanácsa tegnap délután tartotta alakuló közgyűlését, amelyen a tőzsde elnökül Totisz Rezsőt, a Gyapjuipar Rt. vezérigazgatóját, alelnökek pedig Kun Richárd vezérigazgatót és Brebenar Vazult választották meg.

NÉMETORSZÁG OTVEN SZÁZALEKKAL CSÖKKENTI AZ ARPA BEVITELI VÁMJÁT? Berlini jelentés szerint a német kormány az arpa beviteli illetékét, amelyet az agráriusok nyomására nemrég felemelt, 50 százalékkal leszállította. Ez a hír — amennyiben megerősítést nyer — nagyfontosságú a román gabonaelexportra nézve, amelynek Németország egyik legnagyobb felvevőpiaca volt a mezőgazdasági várnok felemelése előtt.

Újra megakadtak a városok háboru-előtti adósságainak rendezéséről folyó tárgyalások. Bécsből jelentik, hogy a román városok és községek adósságainak rendezésére összehívott konferencia folytatja tanácskozásait, azonban újabb félbeszakították azokat, mert a felmerült nehézségek még nem eliminálódtak. A tárgyalásokat kedden folytatják és remélik, hogy addig megérkeznek a román kormány újabb utasításai. Ezeknek a tárgyalásoknak az eredményétől függ, hogy kapni fognak-e újabb kölcsönöket a pénzügyi csőd előtt álló romániai városok.

Megszűnt a papír és kisállatbőrök kiviteli illetéke. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium körrendeletet küldött a vámhatóságoknak, miszerint szeptember 1-től megszűnt a papír és a kisállatbőrök (juh, borbély, kecske, stb.) kiviteli illetéke. Ugyanezen időponttól számítva a tejtermékek, mint a túrók és a vaj, kiviteli illetéke vagononként 500 lej. A whisky behozatala meg van engedve abban az esetben is, ha 40 foknál erősebb, tehát nem szükséges felhigítani.

Intervenció gabonavásárlások a lengyel piacon. Varsóból jelentik: A lengyel állami gabonavállalat intervenció vásárlásai az összes lengyel piacokon igen jelentékeny méreteket öltöttek. Működését már most kiterjesztette ez a szerv az egész országra, a nyugati vajdaságokra is, ahol eddig a Mezőgazdasági Szövetkezeteket vette igénybe a gabonavásárlások lebonyolítására. A német-lengyel roszbizottság által eladott összes tetteket az intervenció vállalat szállítja le. A roszfelesleg leépítése céljából egyébként a kormány nagyszabású propagandát indított a buzatermelés növelése érdekében, miután buzából az ország még mindig importra szorul. A buzatermelés előmozdítására egy külön kutató intézetet állítottak fel Pulwybarn, amely díjtalanul áll rendelkezésre a gazdáknak mindenféle buzatermelési kérdésben.

Phönix

Életbiztosító Társaság

Alapított 1882. évben.

Központi vezérigazgatóság: WIEN

Romániai igazgatóság: București, Bulev. Elisabeta No. 16.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: Cluj, Str. Nicolae Iorga 16.

Bukovinai és besszarábiai vezérképviselő: CERNĂUȚI, Str. Reg. Ferdinand 1.

A társaság működési területe: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A társaság fejlődését az utóbbi 20 évben a következő számok mutatják:

Év	Biztosítási állomány	Díjbevétel	Biztonsági alapok
1913	K 224,887.549.—	K 9,733.268.07	K 60,502.808.81
1924	S 430,944.943.—	S 27,541.688.77	S 53,051.954.77
1925	" 655,028.355.—	" 37,693.246.18	" 77,037.672.54
1926	" 1,079,703.694.—	" 49,481.752.88	" 149,308.416.44
1927	" 1,399,431.738.—	" 63,691.607.36	" 192,368.487.51
1928	" 1,787,935.715.—	" 85,477.026.47	" 242,111.271.97

1929 év végével a biztosítási állomány kétezerkétszázmillió schilling, a díjbevétel pedig százhuszonötmillió schilling

BIZTONSÁGI ALAPOK
háromszázmillió schillinget tettek ki

A „PHÖNIX“ kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodájával, a Makkabi Világszövetséggel, a Mizrahi több országos szervezetvel, a WIZO Zsidó Nők Világszövetségével és még több nagy zsidó testülettel

Vezérügynökségek: Arad, Braşov, Bucureşti, Cluj, Cernăuți, Chişinău, Mediaş, Oradea, Sătmăre, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara.

Gyermek, járadék és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

„Steaua Romaniei“
Román Biztosító Társaság (a Phönix koncernjében)

Bucureşti, Bulev. Elisabeta 10 sz.

Erdélyrészi főigazgatóság: Braşov, Kapu-utca 65 szám.

Tűz-, üveg- és betörés-, jég-, baleset-, szavatossági-, automobil-, géptörés-, szállítmány-élet- és népbiztosítás.

Előnyös díjtételek, modern feltételek. Képviseltek az egész országban

Lloyd magyarnyelvű utikönyvek

Felső Olaszország.. 200 képpel 12 térképpel 490 oldalon 300 lej

Svájc: Tökéletes idegenvezető, képekkel és térképekkel 410 oldalon 300 lej

Ausztria: 260 képpel, 200 térképpel, 16 műmelléklettel 500 oldalon 300 lej

Francia Rivera: Monte Carlo, Nizza, Cannes stb. pompás vezetője 240 lej

Vidékre utánnal küldi **Lepage Cluj**

Színház—Mozi **RADIO MŰSOR**

Bérlet-hirdetés

A kolozsvári Magyar Színház igazgatósa az 1930—31. évadban lejátszandó előadásokra bérletet nyit.
Ez az évadbérlet október hó 1-én kezdődik és tart 1931. április havának végéig.

Háromféle bérlet lesz:

1. Premier-bérlet, mely érvényes 40 előadásra.
2. „A”-bérlet, mely érvényes 40 előadásra.
3. „B”-bérlet, mely érvényes 40 előadásra.

Première-bérlet ára 40 előadásra:

	Összár:	Havi befiz.:
Páholy	10.850 lej	1550 lej
I. r. Zsölle I. sor	4.340	620
I. r. Zsölle II—IV. s.	3.990	570
II. r. Zsölle	3.570	510
I. r. Támlásszék	2.730	390
II. r. Támlásszék	2.170	310
III. r. Támlásszék	1.470	210
Alsóerkély I. sor	1.820	260
Alsóerkély II—IV. s.	1.470	210
Felsőerkély	1.085	155

„A” és „B” bérlet ára 40 előadásra:

Páholy	9.660	1380
I. r. Zsölle I. sor	3.920	569
I. r. Zsölle II—IV. s.	3.500	500
II. r. Zsölle	3.220	460
I. r. Támlásszék	2.450	350
II. r. Támlásszék	1.960	280
III. r. Támlásszék	1.260	180
Alsóerkély I. sor	1.610	230
Alsóerkély II—IV. s.	1.260	180
Felsőerkély	980	140

A bérlet fizetendő 7 részletben és pedig a bérletkötéskor 1 részlet, november, december, január, február, március és április 1-én egy-egy részlet.

Bérelni csak egész évrá lehet.

A régi bérlők jogait a színház fenntartja 1930. szeptember 14-ig. Bérelni lehet folyó hó 8-tól 27-ig naponként délelőtt 10 órától 1 óráig és este 7 órától 9 óráig a Magyar Színház titkári irodájában.

A helyárakat az igazgatság 25 százalékkal leszállította.

A múlt évi tíz hónapos időnyel szemben az idén 7 hónap alatt kapják a bérlők a 40 előadást, tehát havonta a múlt évi átlagos 4 bérletelőadással szemben az idén 6 előadást kapnak havonta a bérlők.

Cluj—Kolozsvár, 1930. szept. 6.

Az igazgatóság

AZ ÁRULÁS. EMIL JANNINGS

Hétfőtől kezdve grandiózus új műsor kerül vetítésre a Magyar Színház mozgómozgában. Az új évad egyik legmonumentálisabb attrakciója, Emil Jannings első nagy hangos filmje, az „Árulás” című dráma kerül bemutatásra napi 3 előadásban, úgy mint 3, 5, 7 és este 9 órakor. Helyárak valamennyi előadás alkalmával 30, 20 és 10 lej. Előjátéknak egy pompás hangos bohózat kerül vetítésre.

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné.

Ma vasárnap, délelőtt 11 órakor 15 és 10 lejes helyárakkal matiné a Magyar Színházban. Vetítésre kerül „Farkasok szigete” szenzációsan izgalmas cselekményű kalandtörténetet 7 felvonásban, azonkívül kísérő műsornak kacagató burleszk. Helyárak 15 és 10 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné 15 és 10 lejes helyárakkal.

Vasárnap 3, 5, 7 és este 9 órakor „Harold bajban” nagy hangos film 11 felvonásban a főszerepben Harold Lloyd. Helyárak 30, 20 és 10 lej.

Vasárnap este fél 11 órakor A zsidó operette társulat utolsó és bucsu előadása Sidy Thal felléptével mérsékelt helyárak. Szinre kerül „Chazkele Kolboinió”.

Művészi

perzsaszőnyeg

szővött gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövökellétek legelőnyösebb beszerzési forrása

SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. En. Ciorgaru (Uri-u.) 14

Hirdessen az Uj Keletben

Idő: Középeurópai

VASARNAP, SZEPTEMBER 7.

Budapest. 9: Ujsághírek, kozmetika
10: Református istentisztelet.
11: Római katolikus istentisztelet.
Majd: Pontos időjelzés, időjárásjelzés.

Utána: A m. kir. Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye.
2: Grammofónhangverseny.

Minisztérium rádióelőadásorozata. — Székács Elemér m. kir. gazdasági főtanácsos: „Időszerű gazdasági tanácsad”.

4: Rádió Szabad Egyetem. Az iskolán kívüli népművelés rádióorozata. Dr. Imre Sándor egy. tanár: „A család és az iskola”. Szabó Ferenc: Székely népdalok.
Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelzés.

5:15: A m. kir. honvédegyalgezered zenekarának hangversenye az Angolparkból.
6:30: Szentiványi Kálmán humoros konferánssza.

7: Sporteredmények.
7:10: Palló Imre magyar nótákat énekel Bura Sándor és cigányzenekarának kíséretével.

8:10: Lóversenyeredmények.
8:15: A Városi Színház operai együttésének hangversenye.

Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelzés.
Majd: A Fejes-szalonzeneke, az Oszende tangó- és jazzband, Toll Árpád és cigányzenekarának hangversenye.

Belgrád. 20:10: Operett.
Berlin. 20: Rádiózenekar, — utána 0.30-ig tánczene.

Bukarest. 11: Rádiózenekar. 12: Grammofón. 16: Dinicu-zenekar, könnyű és román zene. 17:15: Dinicu-zenekar. — 18:18: Grammofón. 20: Rádiózenekar, keringő. 20:45: Alexandrescu Nino hegedűművész játék. 21:15: Rádiózenekar, román zene. 23:15: Tánczene a Lidó-medencéből.

Frankfurt. 23:15—030: Grammofóntánczene.
Hamburg. 18:15: Vendéglői zene. — 21:30: Szólisták hangversenye.

Kattovic. 19:25: Vidám félóra. 20:15 Varsó. 23: Tánczene.
Königsberg. 20: Fall Leó Sztambul rózsája c. operettje. 22—0:30: Tánczene.

Leipzig. 0.30-ig tánczene Berlinből. Ljubljana. 22:15: Jazz Bled-fürdőből.

Luxemburg. 21: Hangszerszóló, műdalok. 21:30: Tánczene.
Milánó. 19:30: Könnyű zene. 20:30: Lehár Éva c. operettje.

München. 20: Fall Leó Floridai rózsák c. operettje, utána éjfélig kávéházi zene, közben hírek.
Poznan. 20:15: Házi zenekar tenor-énekekkel. 21:45: Közzene. 22: Éjfél tánczene.

Prága. 19:30: Közvetítés a prágai nemzeti színházról.
Róma. 21:05: Mascagni Paesirta c. operája.

Stuttgart. 19:30: Knorre hegedűművész 10 kis hegedűdarabot játszik, köztük Bartók—Székely román néptáncait. 20:15: Tarka zeneest. 21:45: Szórakoztató zene. 23:15—0:30: Grammofóntánczene.

Toulouse. 19: Argentínai zenekar. — 19:15: Szalonzeneke. 20: Szimfónikus zenekar. 21: Operarészletek, katonazene.

Bécs. 20:10: Zeller: A bányamester című operettje.
Zágráb. 20:10: Operett.

Zürich. 20: Romantikus zene. 20:30: Citera zene és osztrák dalok a szülőföldről. 21:25: Hangverseny a közönség kívánsága szerint.

HÉTFŐ, SZEPTEMBER 8.

Budapest. 9: Ujsághírek.
10: Római katolikus istentisztelet.
11:15: Görög katolikus magyar istentisztelet.

Majd: Pontos időjelzés, időjárásjelzés.
Utána: A m. kir. Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye.

2: Grammofónhangverseny.
3:30: Asszonyok tanácsadója.
4: Székely Vladimir ny. főkapitány helyettes előadása: „A mindennap bűnei”.

Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelzés.
4:30: Másfélóra könnyű zene.

6: Dezső Kázmér, Nagykőrös város polgármesterének felolvasása: „Nagy-kőrös”.

6:30: Sporteredmények.
6:40: A Mandits szalonzeneke hangversenye.

8: Színielőadás a Studióból. „Cifra nyomoruság”.

Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelzés.
Majd: Hegedűs Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

Belgrád. 20: Klasszikus zeneművek két hegedűre. 21: Népdalok. 21:45: Rádióénekes. 22:45: Népdalok grammofónon.

Berlin. 19:15: Szórakoztató zene. — 20:30: Frank: „12.000” c. hangjátéka. Utána 0.30-ig tánczene.

Pozsony. 20: Kamarazene. Beethoven: Trió.
Bukarest. 12: Grammofón. 12:50: Grammofón. 17: Rádiózenekar. 19: Grammofón. 19:40: Rádióegyetem. — 20: Theodorescu-négyes. 20:45: Stroici énekes dalestje. 21:15: Theodorescu-négyes.

Frankfurt. 19:30: Mandolin- és citerazene grammofónon. 20:15: Pör egy macskalábért, hangjáték. Utána „A Lapin-ügy”. 21:45: Osborn zongora művész játéka.

Hamburg. 22:20: Kávéházi zene.
Kattovic. 20: Közzene. 20:15: Operett. 23:30: Tánczene.

Kassa. 20:05: Némethy zongoraművész játék. 20:30: Grammofón.
Köln. 20: Régi és új népzene. 20:50: Hans Sachs két bohózata: Az ördög és az öregasszony. A szatócs kosara. Utána éjfélig tánczene.

Leipzig. 19:30: Berlini operettekből. 21: Szendi Lajos: Zenei riportok Bécsből c. előadása. Utána 24-ig a szimfónikus zenekar előadása: A tánc a szimfóniában és szívtiben címmel.

Milánó. 20:40: Milánó—Torinó kamarazene. — 21:10—23: Szimfónikus hangverseny. 23-tól éjfélig szórakoztató zene.

München. 19:45: Schrammel-trió. — 21:05: Kamarazene.
Poznan. 20: Alkalmi előadás. Utána 22-ig Varsó.

Prága. 21: Rádiózenekar szimfónikus hangversenye. 22:15: Mor. Osztrava.
Róma. 21:05: 18 számból könnyű zene, közben egyfelvonásos rádióvígjáték.

Toulouse. 19: Argentínai zenekar. — 20: Dalok, katonazene. 21: Szimfónikus zenekar, harmonikázás.

Varsó. 19:35: Grammofón. — 20:15: Kálmán: Cirkuszhercegnő c. operettje 22: Vendéglői zene.

Bécs. 20:05: Hasse: Csel-cselre című operája. Utána Massenét: A navarrai lány című operája a Studióban.

Zágráb. 20:30: Nemzetközi-est. — 20:40: Külföldi állomás közy.
Zürich. 20: Glück: Ifigénia Auliszbán című operája.

Hirdetéseket és előfizetéseket az Uj Kelet részére felvesz és reklamációkat elintézt az Uj Kelet nagyváradi képviselője: Blum Zsigmond Oradea, Rimánóczy 4.

Versenyárgyalási hirdetés

A cluji Zsidó Közkórház Egyesület, Strada Jasilor 16 szám alatti kórházának kibővítési munkálataira ezennel nyilvános versenyárgyalást hirdet.

Ajánlat tehető úgy az öszmunkára, mint az egyes munkanemekre külön.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi szeptember hó 19-én déli 12 óráig adandók be az egyesület Strada Jasilor 16 szám alatti irodahelyiségébe, ahol azok nyilvánosan felbontatnak.

A vonatkozó tervek, költségvetési blanketták és a pályázati részletes feltételek Strada Jasilor 16 szám alatti irodában az érdeklődők rendelkezésére állanak.

Az Egyesület fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok fölözt szabad belátása szerint döntsön.

Cluj, 1930 szeptember hó 5-én.

Dr. Hamburg József főtitkár.
Dr. Sebestyén József elnök.

XIII EVF Cluj—K szepten 5690 E

Uj Kelet és Bánati
Cikkünk ut forrás meg
Közlöketek és megírás

Károly di

אתרוגים לולבים ודומים

A n. é. vevőkönzöng szíves tudomására hozom, hogy ezidén eszrogjaim főelárúsítása — az előző évektől eltérően — nem Bukarestben lesz, hanem Máramarosszigeten, s ugyancsak innen lesz minden rendelés az eddigi pontossággal és precizitással elintézve.

Ugyiszintén közölhetem, hogy utban van egy nagyobb transzport errec-jiszráli eszrogom, mely minőségének kiválóságában megfelel a pargai (görög) eszrogoknak. — Ezenkívül a napokban érkezik Triesztből egy szállítmányom, kitént görög-eszrogokkal, eredeti 100—120 drb-os ládákbán.

Rendeléseket előleggel felvesz:

RÁTH JOZSEF
déli gyümölcskereskedő, SIGHET
Str. Dorobantilor 33.

Uj kedvezmény vendégeinknek

Ezen lap előfizetőinek megelégedésére nyújtott:

20 %
kedvezményt szobárainkból

10 %
kedvezményt olcsó étterem árainkból (menü kivétel) módunkban van az UJ KELET kiadóhivatalával létesített megállapodás alapján kibővíteni.

Magyar Kir. Operaház Nemzeti Színház Kamara Színház

előadásaira szóló mérsékelt árú jegyekkel. Te kintettel a nagy keresletre, kérjük szoba és színházjegy rendelését két-három nappal előbb velünk közölni.

PARK SZÁLLODA Budapest

szemben a Keleti pályaudvar érkezési oldalával. (Nincs kocsiköltés.)

Aprohirdetések

Házitanító vidékre 3 gyermek mellé kerestetik, ki zsidóul és románul tanít. Cim: Katz Lipót fakereskedő Zamsánraiu via Hueidin.

Önálló román-magyar levelező-könyvelő azonnali elhelyezkedést keres. Cim a kiadóban.

Egyetemi hallgató órákat adna elemistáknak, vagy középiskolai diákoknak, esetleg lakás és koszt ellenében. Cim a kiadóban.

Régi kóser élelmiszerezlet betegség miatt átadó. Esetleg pénzestársat venne. Közlelebbt Rubin ruhauzetében Regele Ferdinand 29.

Két iskolás lányt tisztességes zsidó család ellátásra felvesz Róth. Bánffy uca 1.

Két iskolás fiu, vagy 2 leány teljes ellátást kaphat. Szigoru ort. kóser. Kiss uca 20 a. Izraelnél.

Ha azt akarja, hogy hirdetései eredményesek legyenek, hirdessen az Uj Keletben.

Bizonyos kör monarchia rest kampányt indit kus rezsim és . Néhány igen t ságosan komoly gatva, a demo győzték hangz mai súlyos be az általános vá amely a demag gon és a polití képtelenek kon kifejteti, mert tén teljesen le során érdemeké gitése. E két fő mérszetenes egé sorakoztattak t mokrácia ellens oda konkludált végső pusztulás marakodásaitól heti meg. Ha Filipescu volt a latot nyiltan csoportja, a Te hivatta, hogy legyen az elköv nak.

Nem lehet el jén Filipescuna nyos tekintetek genstanács te esőkent és em pártok egymás gára mexikói f reknek a legfők kal szemben ta magán viselte lyegét. Bratian rüen kijelentett a királyi palot pedig odanyilat ber egyszerre anny, mintha llyen körülmén utáni vágyakoz legalább is me szott, de auton volna szünnie a dön a romantil hazatérő Károl fiatal és tetterő trónjára.

Annál megle narchikus resta tórikus mozgal nyatlott volna, lendületet kapo dig az adott kü get, hogy prop szükebb környe tesseként volta közvélemény el példánul, aki us játszott az ura moly külföldi lentette ki, hog telen lesz rövid turát”. Az a s főszerekesztője a ritus rektora v tura gondolata Nem csoda, ha zött általánossá tatura közeli i hírek egy vona cíóival Egy ad ról folyt a vita tonai diktatura lamentaris-dem ni. A diktatura lymódon gyöke ahol a lehető le keltette. A külf

TEMLÓMOK fütése kevés beruházással kifogástalanul megoldva. Bővebb, díjmentes felvilágosítás

MARKO V. okl. gépészmérnök fütésberendezési vállalatánál
Cluj, Str. Nicolae Iorga 11. — Telefon 4-53.

Nölgység